

מבעד למסוה

(שעורים מהסתכלות)

ובכן, מול טוב וסימן טוב לנו ולכל ישראל! המנדט נחתם סוף סוף: מקדם

במאה שערים, מכובד, אחר-כך בכל "הארץ", בידוע, ולאחרונה גם בלונדון, ולא ביום "23 יולי בשעה 4-35" אלא למחרתו ביום כ"ח תמוז ודוקא עפ"י הגימטריא שמצא בעל-הלוות שלי. בספר תהלים שנאמר: "כח מעשיו הגיד לעמו".... ובכח זה נהפכה ירושלים עיה"ק בשבוע זה לעיר הביירה מימי מהמת שאחב"י שתו "להיים" הרבה "בירה"....

ובכח זה תפשו בני עמנו ביום המנדט המשת מבני-דודנו שעברו לתומם "כבית" ישראל" והובילו את ההגנבים האלה ושר למשטרה שלנו במאה שערים.

וכאשר שחרר אותם מיד השוטר העברי אמרו לו: "חורא עלא חסאב איל-מנדט" כלומר: זהו, כנראה, על השבון המנדט....

ואצא ביום השני לעבודתי והנה שני אנשים ערבים נצים ברחוב יפו ומכים איש את רעהו. תפש הצעיר בגלימתו של חברו וצעק בקול גדול: "הלהרגני אתה אומר? בוא עמי אל "הנוקטה"! שם "ידברוך" (כלומר ילמדו ד"א) היהודים! אל תחשב כי היום הפקר כמו "קדם"!....

ובימים האלה קמו בני-דודנו באילוני "טמרה" בפני רבם ולא רצו בשום אופן לצייד את שעורם בהלכות תרומות ומעשר

משגיחים ונערים מבני-עמם, וגרשו אותם בני "האמורי" מעל פניהם כי לא רצו לקבל את מרותם, עד ששלח אליהם ר' טודרוס את הריש-דוכנא שלו עם תלמידי ה"גמרא" ולמדו אותם פרק בהלכות דרך-ארץ נוסח אירלנדיה וחזרו על הפסוק בפרשת דף-לף: "ויתן לו מעשר ככל" עם כל הפירושים. שנים מהתלמידים עמדו לפניהם וקראו: "יה רג ואל יעבר!" ושלחו אותם מיד להתראות עם ה"מאבות" במערת-המכפלה וששה מראשי המחלקות הובילו בכבוד גדול לקרית-ארבע ומשם הביאו אותם תמול אל עין-המשפט" היא "קדש" כערבית, ונכנסו לישיבה של מטה. מחמת שהקרימו "ברוך שאמר" ל"הודו" כדרך הפרושים ר"ל....

הוא אשר אמרתי: הגיעו ימות המשיח עפ"י כל הסמנים שהרי נתקיים בנו ב"ה הפסוק במלואו: "עד שתכלה הפרוטח מן הכיס" וגם הוצפה "יסגו" אצל בני-דודנו ר"ל, וה"צנח" שלהם יוכיח!

כשקראתי בשבוע זה את תשובתם לה"הרבי" שלנו כי מתנגדים הם לא רק לרגלי ציון אלא גם לרגלי אנגליה בארצנו, זכרתי במעשה שקרה פעם בבית-הכנסת שלנו:

אחדים מהמתפללים התנגדו להנבאי של בית-הכנסת בטענה שלא חלק להם "עליות" לפי כבודם. מה עשו? בהגיע ליל שמחת-תורה החליטו להפריע את סדר התקפות, וכשנגש הגבאי לפתח את הארון לפני "אתה הראית לדעת", עלה אחד "השקצים" על הדוכן והקים שאון גדול בבית-הכנסת. נגש אליו הרב ואמר לו בניחותא: "למה זה תצעק, בני. ככה במקום קדוש זה?" וענה לו הכחור בהוצפה: "מפני שאין אננו רוצים כנבאי זה!" והוקיע

ולא יכל עוד הרב להתאפק ואמר: "גזורני עליך גזרת רב לחדל מרעש זה!" — "אין אננו רוצים גם ברב בכבודו ובעצמו!" צעק החצוף בקול. מיד רמו הרב לשמיים והוציאו אותו מבית-הכנסת....

גם בני-דודנו אינם רוצים לא רק ב"הנבאי" אלא גם ב"הרב" ומובטחני הפעם בה"רבי" שלנו שידע להנהיג סדרים בבית-המדרש שלנו....

אמר ר' משה קוימא לפני צאתו כדרך: על שלשה דברים העולם עומד — על בטול הצהרת בלפור, על בטול ההגירה לא"י ועל ממשלה אורחית, ומכיון שהצליחה ב"ה המשלחת ככל שלשת הדברים האלה נשארה בחו"ל עוד הדש ימים עד יעבור זעם כי אינם יכולים פשוט להראות את פניהם לשולחיהם, כי לא בחיל ולא בכ"ח אלפים פונט שהוציאו בארופה, כי אם ברוח שיבנס באבי-אביהם....

לע"ע שלחתי מברק מהיר לידידו ר' קוימא ולהבריו על שרותם המצוינה למנהיגינו בעבודתם שהקימו את בית-הלודים נגד המורשון והחישו את הקץ לטובתנו. אגב הכעתי גם תורה חמה למר ליטפאללאה על הצהרתו המחוכמה לגרש מכאן את "עשרת השבטים" ואת הדודה "מאריאנה" מסוריה — וסתם עליו את הגולל....

ומה שיגרנו בא לנו: "המגיד" משכך חמיר את דתו....

מספרים כי יהודי אחד נדון לתליה ר"ל ולפני מותו חציעו לפניו כנהוג להביע את דרישתו האחרונה. דרש היהודי להביא לפניו את הכמר לודו. מיד הופיע הכמר ואמר לו: "רואה אני כי טאמין הנך בדתנו

הבא! וענה לו היהודי: טעית, אבא יקר, רוצה אני להמיר עכשיו את דתי, אך ורק כדי שלא יוכלו לומר אח"כ כי נתלה יהודי....

כשבוע זה בא אלי ר' אריה ליב שפולך ממאה-שערים שהוא יודע-נגו, כנראה על שני כלי-זמר ובשר לי בשמחה רבה כי נולדו לו למגד-טוב תאומים לכבוד המנדט, והסכים לקרא את האחד בשם בלפור ואת השני בשם מונוה (זכר למנדט). ובהיות שהבעל-ברית דנו הוא בן הכולל מוואהליו, נזכה גם ל"בלפור" ממונה מכולל וואהליו בירושלים עיה"ק.

איני יודע אם כל אחב"י יזכו לתאומים כה"כלי-זמר" המאושר שלנו או כ"דנוה לאורה" ב"מיניאטורה" המצוינה שראינו אמש בתיאטרון "ציון" תחת הנהלת המשחקת טריס שלנו — ואולם ראוי הוא בלפור שכל הילודים בשנה זו בארצנו יקראו על שמו, כאלכסנדר מוקרון בשעתו לכבוד שנת השבעים וארבע לימי חייו, כדי שישאר שמו וזכרו בקרבנו עדי ע-ד....

וחכמים אומרים כי מהראוי לקבע את יום 24 להדש יולי, יום התימת המנדט, לחג-לאמי שלנו ביום 4 יולי לאמריקנים וכיום 14 יולי לצרפתים, אך לא ביום 24 יולי, יום "החוריה" לתורכים הצעירים....

ובעל-הלוות שלי מצא בלווהו כי השתא נפל יום אידם של בני-דודנו מטש ביום אידנו ואבלנו, ואגב הוא מציע להחליף בינינו את התפקידים. אלפים שנה היינו בגולה ונקראנו בשם "ציונים" מעכשיו יחלו גם הם להיות ציונים....

ומכיון שאנו מדברים בהצעות, נזכרתי בהצעת ה"פולשתי" לבנות להם "קוינו" לחוד על שפת הים כדי שלא ילכו חלילה "המנוקטים" רחל-אברהם, אולי ורגו להם

גם בית-משוגעים לחוד, כי ממלאים הם את המוסד שלנו בירושלים עד שלא נשאר מקום למשוגענו שנאלץ לעבר אליהם בזמן האחרון....

וכשקראתי ביום שני זה "בהארץ" את התלגרם מסוקולוב כי נחתם המנדט, קפצתי מרב שמחה ורצתי בכל כחי לבשר טוב לבני-ביתי ולכל שבני הטובים, כנהוג, והנה פגש בי אחד מחסידו, "הארץ" העמיד אותי ואמר: לשמחה מה זו עושה? סוקולוב זה שפקה הוא מה ראה על ככה לתלגרף כי ביום 23 ליולי, יום ראשון ושבת-קרש לנוצרים, נחתם המנדט "זה עתה"? הן זהו כל יום אמתו!

ואולם אנכי לא האמנתי לדבריו, כי איככה זה יוכל עתון הגון כזה לשקר ולהביא ידיעות "סנסציונליות" בשם סוקולוב?

ולא נתקרה דעתי עד שמצאתי את היהודי האדמוני שלי והוא הסביר לי את כל הענין עפ"י השכל:

"השכל הוא פשוט, הוא אומר בכפיפת אגודלו ובנופה הפלפול, היות שסוקולוב זה הוא תלמיד-חכם גדול ומנהל עניני ה"פוליטיקה" של כל אומות העולם, כידוע — זה היה לפני הכשת הרר. אידר! — והיות שהמנדט כבר נחתם אצלנו במאה שערים ואפילו אצלם בזכרון-משה, כפי הגימטראיות שלי, מסתמא השפיע סוקולוב על חברי-הלאומים שיעשו שבתם חול ויחתמו על המנדט אפילו ביום ראשון, כדי לקיים מה שנאמר: "על לעשות לה' הפרו תורתך"....

והיות, הוא מוסיף, שיש לסוקולוב זה בת בירושלים, ולא יש מסתמא הכרה עם אנשי "הארץ", ע"כ נודדו העורף "יפה" שעה אחת קודם ופרסם את התלגרמה כדי לשמח את חבריו....

הוא אשר אמרתי: זריון נשקרו! *... ***

זה עכשין קבלתי מכתב מחיפה, ומה מאד נבהלתי למצא בתוכו גליון ערבי מוקף מסגרת שחורה ורחבה לאות אבל. רגע דמיתי כי נשלחה אלי הזמנה לקיים מצות הלויית המת משה'ם, ואולם לבי נשכר בקרבי בקראי פתאום הודעה על סות אחד מוקני העדה הספרדית בחיפה — כערבית....

אגב קבלתי ידיעה מתלמידי בחיפה כי שאלו מבניו (לא של התלמיד!) מרוע נכתבו המודעות בערבית וענו: מפני שנרפסו אצל גוי בשבת... ולגוי זה ישגו כנראה, גם אותיות עבריות.

באותה שעה נזכרתי מעשה ביהודי אחד שבא פעם לפני הרב בהודאה ואמר: רבי! לא אמרתי "והוא יזכנו" בברכת-הזמן.

— ומרוע לא אמרתי, בני? — שאלהו הרב. — מפני שלא ברכתי....

— ומרוע לא ברכת על הזמן? — שאל הרב בתמהון.

— מפני שלא גטלתי את ידיו....

— ואיך זה לא עשית "על גטילת ידים"? קבא הרב בהתרגשות.

— מפני שזה היה בביתו של גוי....

נודעו הרב ואמר: איך זה יעזי יהודי לאכל טרפה בביתו של גוי?

— מפני שזה היה ביום הכפורים....

ענה היהודי בניחותא. ***

ומעשה ביהודי אחר מחיפה, לא חכם ולא ספרדי, אלא חכם פשוט לקואופרטיבה הברשדאית המפורסמת, שנתישב וחלף לו לעולמו.

האסון הזה נגע, כנראה, בלב כל חבריו הברשדאים ומרוב צער קואופרטיבי לא מצא

(* נשכרין קרי טעות הכחור הזעזער.

איש מהם את לבו להובילנו לקברות, כי קשתה עליהם הפרידה, מחכרם גם במותו. והוא כלומר המת, נתעקש הפעם ולא זו ממקומו כל אותו הליכה וגם לא נתעורר אף למחרתו, כי החליט, כנראה, שחבריו יעשו לו "פומבו" וילוו אותו בקומנה, עפ"י תורת מרקה, ולא עוד אלא שישאו אותו על בפים ממש לבית-עולמו, כמנהג גובראין ברשדאין. פנו אל ועד-הצירים ובקשו ממנו לטפל באנשי-הקואופרטיבה לכהפ"ח במיתתם; גם לשכת העליה הכטיחה לשלח מנין של חלוצים לקבר את המת, עד שפקודת-הרופא חזקה להוציאו מבית-החולים.

בינתיים הזימן הקב"ה מכונית שהובילה הפצים לבית-החולים, והנפטר הסכים סוף סוף לפקודת הרופא לנסע בעגלה ובזמן קרוב עד בית-הקברות, כדי להחליף שם את האויר....

והנחמר בכל הדבר הזה הוא שחיפה זכתה בשנים האחרונות לועה מאוחר של אשכנזים וספרדים ולשתי חברות-קדישא... והרב-דמתא שיחי' שהכל מודים ואומרים עליו ר' ברוך דיון אמת, פוסק ואומר: לקבל משכרת מהקפה המשותפת של אשכנזים וספרדים — חיי עולם-היה, ובמותם נפרדו" — חיי העולם הבא... ולע"ע הוא עוסק בעניני ה"סדר" של החברא-קדישא לאשכנזים, וה"סדר" של קבורת הברשידאי בחיפה — יוכיח!...

בשעה שעמדו עשרות אנשים לפני שעל ה"סולל" והטפו את גליונות המנדט של "דאר-היום" מידי התימני, נתפרץ פתאום אדם אחד לבוש-שהורים, ספק-יהודי ספק-גרמני, וקרא אלי מתוך משקפיו השחורות:

(ההמשך בעמוד ההמשוי)

ירושלם הרשה (לא ברית-חדשה!)...
 ואפילו בעלי-המלאכה החזיקו במלאכת
 העתונות: הספר יצא במספריו וספוריו
 ו"מגלה" אותנו במאמריו; החיט יצא
 במהטו ותופר תפירות גסות בחבוריו וגם
 הרצען קובע מסמרות בדעותיו וכל מאמריהם
 יצאו כמעט "מעור אחד" — עכשיו החלטתי
 גם אני להוציא עתון פעם לעשר שנים בשב
 "ד ב י ם"...

לסופרים אין לי כל האגה. ביחוד עכשיו
 שאין החלה מספיקה ל"המוציא לחם מן
 "הארץ". ויש לעתון זה הסרון קי"ס
 ולסופריו הסרון כים, כידוע... לע"ע יש לי
 חומר מן המוכן, קמחי-טחינא, שקבלתי
 מסופרים בעלי צדקה...

גם מדפיסים חכמים ימצאו לי להרפים
 את העתון על השבונם בתכלית ההדור,
 ולסוף יוכחו לדעת כי לא "דבים" ולא
 יעב. (ואפילו לא על הבול של "יער הרצל"
 מהסרון-הקימת).

ו"אם יעזר לנו אלהינו", אוציא בקרוב
 חוברות קטנות מ"שירי עם" קטנטנים—
 "ששה בכרם אחד" — עם תוי-נגינה עפ"י
 המנגינה הידועה: "אז נוט ויל שיכט א
 בייזים" בזה האופן:

מ ק ת ל ה :

"כשהקדוש-ברוך-הוא הפין,
 גם מטאטא יורה חץ"...

עזימות

(המשך מעמוד שני)

המנדט שלכם גרם לי נזק רב! בלפור
 קפח ממש את פרנסתי! עד כה היו שכניכם
 באים אלי ושואלים ממני חדשות ע"א
 המנדט, ובכל פעם שהייתי מוסר להם איזו
 ידיעה טובה בשבילם היו נותנים לי "בקשיש"
 וכיוון שידעו שאני צמחוני העניקו לי יום
 יום צנון וחזרת, מלפפונים, בנדורות ושאר
 ירקות ורגע השבתי להזניח את מסחרי
 בפסנתרים ולפתח לי חנות של ירקות-הנם
 בירושלם... עד שבא המנדט ובאו אלי לשאל
 חדשותי וכשהראיתי להם פנים המוצות, כי
 הששתי הפעם לשקר להם במילתא, דעבידא
 לגלויי וגליתי להם את הסוד והנה קפיץ עלי
 דוגים של ירדיכם ואמרו: אנחנו הפסדנו
 את הארץ וגם אתה תפסיד את פרי
 הארץ. מאתנו תקבל עכשיו-מכות ומחיהודים
 שאר ירקות.

אהר הדברים האלה, מוסיף המספר,
 פניתי להם ערף ואמרתי את דברי המשורר
 היינה:

Und das hat mit ihrem Singen die
 Lorelei getan.

אכן, גם זהו קרבן בלפור...

ועכשיו נעסק קצת גם בעניני ספרות:
 משרבו העורכים בארץ ועתונים חדשים
 מופיעים לבקרים בזמן האחרון, כגון:
 רפים, מפים וחפים, פני-הדרור כפני המהבר,